

Meseliget Városi Önkormányzati Bölcsőde

SZAKMAI PROGRAMJA

2020

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	6
2. Szakmai programunk alapdokumentumai	8
2.1. Jogszabályi háttér	8
2.2. Szakmai irányelvek, módszertani levelek	9
2.3. Bölcsődéni intézményi szabályzatai	10
3. Bölcsődéni küldetése, missziós nyilatkozata	10
4. Bölcsődéni minőségpolitikája	11
5. A bölcsődei nevelés célja, feladatai, alapelvei	12
5.1. A bölcsődei nevelés célja, feladatai	12
5.2. A bölcsődei nevelés alapelvei	14
5.2.1. A család rendszerszemléletű megközelítése	14
5.2.2. A kora gyermekkorú intervenció szemlélet befogadása	14
5.2.3. A családi nevelés elsődleges tisztelete	14
5.2.4. A kisgyermeki személyiség tisztelete	14
5.2.5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe	14
5.2.6. A biztonság és a stabilitás megteremtése	15
5.2.7. Fokozatosság megvalósítása	15
5.2.8. Egyéni bánásmód érvényesítése	15
5.2.9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége	15
5.2.10. A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása	16
6. Humán erőforrások	16
7. Tárgyi feltételek	17
8. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei	19
8.1. Gondozás	19
8.2. Gondozás szervezése, gondozási műveletek	19
8.2.1. Pelenkázás, szobatisztaságra nevelés, WC használata	19
8.2.2. Mosakodás	20
8.2.3. Öltözködés	20
8.2.4. Étkeztetés	20
8.2.5. Levegőzés	20

8.2.6. Alvás, pihenés	21
8.3. Játéktevékenység	21
8.4. Komplex művészeti és esztétikai nevelés	21
8.4.1. Anyanyelvi nevelés	21
8.4.2. Ének-zenei nevelés	22
8.4.3. Alkotótevékenység	22
8.4.4. Környezeti nevelés	23
8.4.5. Esztétikai nevelés	23
8.5. Tanulás	24
8.6. Mozgás	25
9. Gondozási, nevelési feladatok a sajátos nevelési igényű gyermekek	
ellátása esetén	25
10. A bölcsődei nevelés megvalósításának feltételei	27
10.1. A gyermekcsoportok szervezése	27
10.2. Napirend	27
10.3. „Saját kisgyermeknevelő”-rendszer	27
11. A bölcsődei ellátás igénybevételének módja	28
12. Családok támogatásának módszerei és lehetőségei	28
12.1. A szülők tájékoztatása a bölcsődei szolgáltatásról	29
12.2. Családlátogatás	30
12.3. Beszoktatás	30
12.4. Napi kapcsolattartás	30
12.5. Egyéni beszélgetések (szülői fogadóórák)	30
12.6. Szülőcsoportos beszélgetések	31
12.7. Szülői értekezletek	31
12.8. Indirekt kapcsolattartási formák	31
12.9. Üzenő füzet (Családi füzet)	31
13. Alaptevékenységen kívüli kiegészítő szolgáltatások	32
13.1. Játzócsoporth	32
13.2. Gyermekfelügyeleti csoport	32
13.3. Sószoza	33
13.4. Vízhöz szoktató program	33
13.5. Bölcsőde pszichológus	35
14. Gyermekélelmzés	36

15. A gyermekekről vezetett dokumentációk	37
15.1. Felvételi könyv	37
15.2. Bölcsődei gyermek egészségügyi törzslap	37
15.3. Fejlődési napló	37
15.4. Üzenő füzet (Családi füzet)	37
15.5. Csoportnapló	38
15.6. Napi jelenléti kimutatás	38
15.7. Óvodai átjelentő	38
16. A bölcsőde dokumentumainak nyilvánossága	38
17. A bölcsőde kapcsolatrendszere	38
18. Gyermekvédelem a bölcsődében	39
19. A bölcsődei szolgáltatást igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelme	39
20. Képzés, továbbképzés	41
21. Bölcsődei ellenőrzés, értékelés	43
22. Záró rendelkezések	44

Mellékletek

Házirend

Szülői megállapodás

A bölcsőde adatai

Fenntartó neve:	Veresegyház Város Önkormányzata
Fenntartó székhelye:	Veresegyház, Fő út 35.
Telefon:	06/28 588-600
Érvényességi terület:	Veresegyház város közigazgatási területe
Intézmény neve:	Meseliget Városi Önkormányzati Bölcsőde
Intézmény címe:	2112 Veresegyház, Gyermekliget utca 34-36.
Honlap:	www.meseligetbolcsi.hu
Telefon:	06/28 588-800
Intézményvezető:	Vigh Eleonóra
E-mail:	bolcsodevezeto@veresegyhaz.hu
Szolgáltató tevékenység típusa:	gyermekek napközbeni ellátása
Alaptevékenység:	bölcsődei ellátás
Szakfeladat száma:	889101
Engedélyezett férőhely szám:	130 fő
Nyitvatartási idő:	6.00-18.00
Az intézmény felügyeleti szerve:	Veresegyház Város Önkormányzata
Működés kezdete:	2008. május 05.
Érvényességi idő:	2020-tól visszavonásig

1. Bevezetés

Veresegyház Város Önkormányzata 121/2007 Kt. számú határozatával 2007. 11.20-án Meseliget Bölcsőde elnevezéssel önkormányzati költségvetési intézményt alapított.

A 9/2006 (VI.21.) számú A Gyermekvédelem helyi rendszeréről szóló Önkormányzati rendeletét 16/2007 (XI.21.) számon módosította és abba az alábbiakat belefoglalta:

- III. 10.§.(3): Az önkormányzat az alábbi gyermekjóléti alapellátásokat biztosítja:

- óvoda, iskolai napközis foglalkozás, bölcsődei ellátás

- III.12/A §.(1): Az önkormányzat a családban nevelkedő, 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését önkormányzati fenntartású bölcsődei intézmény keretén belül biztosítja. A testi vagy szellemi fejlettségi szint alapján még óvodai nevelésre nem érett gyermek 4. életévének betöltését követő augusztus 31-ig is gondozható a bölcsődében.

A bölcsőde szakmai programjának elkészítésénél figyelembe vettük a helyi önkormányzat rendeletét, az 1997.évi XXXI. törvényt a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról, a 15/1998 (IV.30.) NM rendelet előírásait a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről, illetve a NCSSZI által kiadott „A bölcsődei gondozás, nevelés minimumfeltételei és a szakmai munka általános feltételei” című módszertani levélben foglaltakat.

A gyermekek védelméről szóló 1997.évi XXXI törvény (továbbiakban Gyvt.) 42. paragrafus (3) alapján bölcsőde végezheti a fogyatékos gyermekek nevelését és gondozását is.

Veresegyház, Magyarország északi részén, a gödöllői dombság területén található, Pest megyében a gödöllői járásban. Az elmúlt években a város rohamos léptékben fejlődött, mint gazdaságban, mind népességben. A főváros közelsége igen kedvelt lakóhellyé tette, főként a fiatal családok számára. Ennek köszönhetően a kisgyermekek száma évről évre folyamatosan emelkedett és ez a tendencia az elkövetkezendő évekre is előrevetíthető, mely indokolta a bölcsőde megépítését, bővítését.

A bölcsőde épülete a város külterületén a legújabb lakóövezetben épült, távol a városközpont zajától, nyüzsgésétől.

Az egy hektáros terület egyik oldalát erdő határolja, mely biztosítja az egészséges környezetet, a friss levegőt. Az öt egység külön- külön épületben helyezkedik el, saját bejárattal, saját udvarrészrel rendelkeznek. Az épületrészek belső folyosókkal kapcsolódnak össze.

Az intézmény „Meseliget Bölcsőde létesítménye és a hozzákapcsolódó rugalmas napközbeni ellátások feltételeinek megteremtése Veresegyházon” címen beadott, HEFOP -4.2.1.-P-2004-10-00063/4.0 azonosító számú projekt keretében, az Európai Regionális Fejlesztési Alap és a Magyar Állam támogatásával épült. Célja olyan 60 férőhelyes bölcsőde létesítése volt, mely a működtetés tárgyi és személyi feltételeinek megteremtése mellett a mai kor követelményeinek megfelelő rugalmas ellátási módokat nyújt a Veresegyházon élő családok gyermekei számára. Mára jelentősen megváltoztak körülményeink. Az elmúlt években két Európa Uniós projekt keretében bővült intézményünk két gondozási egységgel, így férőhely számunk is jelentősen növekedett, jelenleg 130 fő.

Az alapellátáson túl plusz szolgáltatásként működik gyermekfelügyeleti csoport, játszócsoport, sószoba és vízhez szoktató program.

2. Szakmai programunk alapidokumentumai

2.1. Jogsabályi háttér

- Magyarország Alaptörvénye
- 1991.évi LXIV. törvény a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989.november 20-án kelt egyezmény kihirdetéséről. ENSZ Egyezmény a gyermekek jogairól
- Az Európai Tanács Miniszterek Bizottsága Rec. (2002) 8-as ajánlása a tagállamok számára a napközbeni kisgyermekellátásról.
- 1992. évi XXII. törvény a Munkatörvénykönyvről
- 1992.évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról
- 1997. évi XXXI. törvény: A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről (50. paragrafus 3. bekezdése a közétkeztetésről)
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról

- 29/1993. (II.17.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról
- 235/1997. évi (XII.17.) Korm. rend. a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról.
- 15/1998.(IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről,
- 257/2000. (XII.26.) Korm. rendelet a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatában történő végrehajtásról
- 226/2006. (XI.20.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató intézmények ágazati azonosítójáról és országos nyilvántartásáról
- 321/2009. (XII.29.) Korm. rendelet a szociális szolgáltatók és intézmények működésének engedélyezéséről és ellenőrzéséről
- 326/2013. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógus előmeneteli rendszeréről

- 328/2011. (XII.29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjairól és igénylésükről felhasználható bizonyítékokról
- 369/2013. (X: 24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- 9/1999. (XI.24.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről
- 1/2000. (I.7.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 8/2000. (VIII.4.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról.
- 9/2000. (VIII.4.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról.
- 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó ajánlásokról.
- 6/2016. (III.24.) EMMI rendelete a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet módosításáról.
- 78/2003. (XI.27.) GKM rendelet a játszótéri eszközök biztonságáról
- Veresegyház Város Önkormányzat Képviselő-testületének 9/2006.(VI.21.) Önkormányzati rendelet a gyermekvédelem helyi rendszeréről (egységes szerkezetben).

2.2. Szakmai irányelvek, módszertani levelek

- A Bölcsődei Nevelés - Szakmai Szabályai módszertani levél
- A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja (2017)
- A kisgyermekkorai nevelés módszertana (2015)
- A bölcsődei gondozás nevelés minimumkövetelményei és a szakmai munka részletes szempontjai

2.3. *Bölcsődénk intézményi szabályzatai*

- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Szülői Érdekképviselői Fórum Szabályzat
- Házirend
- Munkaterv
- Adatvédelmi Szabályzat
- Pénzkezelési Szabályzat
- HACCP Szabályzat
- Gyakornoki szabályzat
- Tűz- és munkavédelmi Szabályzat

3. Bölcsődénk küldetése, missziós nyilatkozata

Küldetésünk olyan, gyermekekre szabott gondozási nevelési elvek alkalmazása, melyek a bölcsődei ellátás területén a kicsik igényeit maximálisan kielégítik. Mindezek feltétele a szakmai igényesség, mely elsősorban a kisgyermeknevelő képzettségén és nevelői attitűdjén alapul. Fontos küldetésnek tekintjük a családok segítségét. A ránk bízott gyermekeket családiás környezetben fogadjuk, és őket sok szeretettel vesszük körül.

- törekszünk a rendszerességre és a következetességre
- biztosítjuk a mozgás (szobában, tornateremben és a szabadban), a pihenés lehetőségét
- sok időt szánunk a beszélgetésekre, megvárjuk, amíg a gyermek rátalál saját gondolataira
- helyzeteket teremtünk az egyéni döntésekhez
- pozitív életszemléletre neveljük őket, de megtanítjuk azt is, hogy sikereikért nekik is tenniük kell
- teljesíthető feladatot adunk
- mindig teret adunk, hogy kipróbálhassák ügyességüket
- mindig megfogalmazzuk elégedettségünket
- partnerként kezeljük a gyermekeket
- megtanítjuk a gyermekeket a társaikkal és a felnőttekkel való együttműködésre
- elősegítjük a gyermekek társadalmi beilleszkedését
- megteremtjük az esélyegyenlőséget
- megtanítjuk, hogy „szeressék önmagukat” és tudjanak másokat elfogadni

- megtanítjuk hogyan fejezzék ki érzelmeiket
- biztosítjuk a nyugodt, békés egymásra figyelést
- konfliktusaikban védjük meg álláspontjukat, de hallgassák meg a másik felet is
- megtanítjuk őket, hogy tudjanak fókuszálni a körülöttük zajló események pozitív elemeire

4. Bölcsődének minőségpolitikája

A kisgyermeknevelői hivatás igen komoly felkészültséget kíván, mert a legérzékenyebb, legtöbb törődést, szeretetet, dédelgetést igénylő korosztályt neveli, gondolja. Biztosítja a gyerekek számára a harmonikus testi, szellemi, szociális fejlődés lehetőségét, feltételeit.

A kisgyermeknevelő a gondozási ismeretek mellett gyermeknevelési, fejlődés lélektani, egészségügyi, zenei ismeretekkel is kell, hogy rendelkezzen.

Tudjuk, hogy a kolléganő a napi munkája során nem pótolja, csak helyettesíti az anyát. Szereti a gyermeket, de nem az anya helyett, hanem az anya mellett.

Támogatja a gyermeket a világ megismerésében úgy, hogy aktivitásra való igényét tiszteletben tartja, nem veszi el tőle a felfedezés örömét. Beszélget és játszik, sok-sok dalt énekel, mondókat mond. A csoportban olyan szabályokat igyekszik kialakítani, amelyek érthetőek, elfogadhatóak, betarthatók.

Tevékenységét minden nap úgy tervezi meg, hogy az a gyermekek alkotó kedvét, aktuális igényét, vágyát is figyelembe vegye.

A jó kisgyermeknevelő fontosnak tartja az anyanyelv hű tolmácsolását, szépen, tisztán, érthetően beszél. A gyerekek érdeklődését sok irányba felkelti, általános ismereteiket megalapozza.

A jó kisgyermeknevelő derűs, kiegyensúlyozott ember, aki szereti a gyermekeket, jól érzi magát a társaságukban, nyílt, őszinte, elfogadó, ismeri és tiszteletben tartja az egyéniségeket.

A bölcsődében a minőségbiztosítási elvárások rendszere jelen van, amely folyamatosan biztosítja a gondozás-nevelés színvonalát. A minőségbiztosítás fontos elemei a személyi és tárgyi feltételek, a dolgozók képzettsége, szakképzése és továbbképzése. A minőségi munka célok kitűzése nélkül nem érhető el, a cél elérése után elemzésre és további javításra, ellenőrzésre van szükség.

5. A bölcsődei nevelés célja, feladatai, alapelvei

5.1. A bölcsődei nevelés célja és feladatai

A bölcsődei nevelés feladata a napközbeni ellátást igénybe vevő egészséges gyermek testi- és pszichés szükségleteinek kielégítése valamint a legoptimálisabb fejlődés elősegítése. Emellett a hátrányos helyzetű gyermekek hátrányainak és azok következményeinek csökkentése, a sajátos nevelési igényű gyermekek rehabilitációjának segítése a gondozás és nevelés folyamán. A bölcsődei nevelésnek minden esetben a családi neveléssel összhangban szükséges megvalósulnia.

A gondozási-nevelési feladatok elvégzése során tudatosan megválasztott célok elérésére törekszünk, melyekkel egy érett, önálló, önellátásra képes, harmonikus személyiség kialakítását biztosítjuk. E célok elérése érdekében az alábbi műveletek szakszerű elvégzése a feladatunk, melyet minden kisgyermeknevelő az al csoportjára tervezetten, gyermekek fejlettségi szintjének figyelembevételével lát el.

- **Az egészséges életmód és az egészséges életmódra nevelés** a kisgyermekek bölcsődei életében is fontos. A levegőn tartózkodás, levegőztetés feltételei adottak. A játszókert és a teraszok optimális elhelyezkedése, nagysága és adottsága jó lehetőséget biztosít a gyerekek szabad mozgásterének és játéklehetőségeinek maximális kielégítéséhez.

Az egészséges táplálkozásra irányuló törekvésünk során a gyermekeknél kialakítjuk a kulturált étkezési szokásokat, illetve biztosítjuk az önállóság kialakulását.

Testápolás és tisztálkodás területén fontos feladatunk a gyermek komfortérzetének és rendszeres tisztálkodás igényének kialakítása. Ennek érdekében a napirendbe ágyazottan helyet kap a rendszeres kézmosás, kéztörlés és fésülködés. A pelenkás gyermekeknél nagy gondot fordítunk a rendszeres és szükségszerű pelenkacserére, majd a szobatisztaságra szoktatásnál a gyermek pszichés érettségére és önállósodási törekvésére.

Az öltözködés védekezés az időjárás viszontagságai ellen, de fejleszthető vele a gyermek ízlése és önállósága is. Lényeges, hogy a kisgyermekek ruházata mindig kényelmes, játékra alkalmas és biztonságos legyen.

A pihenésnél és az alvásnál figyelembe vesszük az egyéni szükségleteket.

Kiemelten fontosnak tartjuk a mozgás megszerettetését a gyermekekkel, melyhez a tárgyi és a környezeti feltételeink adottak, mind a csoportszobában, mind a játszókertben, valamint bölcsődénk sajátosságaként a hidroterápiás medencében.

A prevenciós feladatok megvalósításához segítséget kérhetünk a bölcsőde gyermekorvosától és a gyermek pszichológustól.

A bölcsődei nevelés során különös figyelmet szentelünk a sajátos nevelési igényű, a magatartás- vagy fejlődési problémákkal küzdő kisgyermek fejlesztésére, melyet speciális nagymozgásos, terápiás eszközök is segítenek.

- **A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése**

Fontosnak tartjuk, hogy a családi és a bölcsődei nevelés összhangban legyen, a szülők és a kisgyermeknevelők között kölcsönös, bizalmon alapuló egyenrangú konstruktív kapcsolat alakuljon ki. A szülő tudja közvetíteni a gyermek szokásait, igényeit, szükségleteit, melyre építve a kisgyermeknevelő szakemberként tapasztalataival, szaktudásával képes elősegíteni a kisgyermek fejlődését.

- **Az érzelmi fejlődés és a társas kompetenciák fejlesztése**

A kisgyermeknevelő érzelmi kompetenciája hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére, a gyermek pozitív megnyilvánulásainak támogatásával, megerősítésével, elismerésével, a világos elvárások és határok megfogalmazásával, és azok következetes betartatásával valamint a gyermek negatív érzelmi kimutatásának, kinyilvánításának elfogadásával.

A kisgyermek bölcsődébe kerülése több lehetőséget teremt a társas kapcsolatok megtapasztalására. Törekednünk kell az együttélés szabályainak elfogadtatására, a másik iránti nyitottság megőrzésére. Készek legyenek társaikat segíteni, együtt érezni velük.

A sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű gyermekek érzelmi és társas kompetenciáinak fejlesztésére különös figyelmet fordítunk, szükség esetén szakemberek bevonásával.

- **A megismerési folyamatok fejlődésének segítése**

A bölcsődei nevelés-gondozás helyzeteiben a kisgyermeknevelő ismeretet nyújt, segíti a tájékozódást, a tapasztalatok és élmények feldolgozását.

A kisgyermek érdeklődésének erősítése a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelő aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik.

5.2. A bölcsődei nevelés alapelvei

5.2.1. A család rendszerszemléletű megközelítése

A bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése, olyan komplex látásmód, amely a kisgyermeket és a családot is kiindulópontnak tekinti. Az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához.

5.2.2. A koragyermekkorai intervenció szemlélet befogadása

A koragyermekkorai intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató funkcióját tekintve alkalmas színtér a koragyermekkorai intervenció szemléletének alkalmazására. Ennek értelmében a kisgyermeknevelő feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése.

5.2.3. A családi nevelés elsődleges tisztelete

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsőde a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében. Ezért fontos a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsőde életébe.

5.2.4. A kisgyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség, akit különleges védelem, bánásmód illeti meg.

A bölcsődei nevelés során biztosítjuk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődését, és az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartását. Figyelmet fordítunk az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbözőségek iránti tolerancia kialakítására.

5.2.5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember

képes. Ebből adódóan a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

5.2.6. A biztonság és a stabilitás megteremtése

A kisgyermek egyéni igényeitől függő bölcsődei beszoktatására, adaptációs időszakára úgy tekintünk, mint a kisgyermek elveszett biztonságának újrateremtésére.

A kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága („saját kisgyermeknevelő”-rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához.

A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét.

A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

5.2.7. Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

5.2.8. Egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empátikus, hiteles nevelői magatartása. A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontán érésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek.

A bölcsődébe járó gyermekek mindegyike folyamatosan érezze a róla gondoskodó felnőtt elfogadását akkor is, ha lassabban fejlődik, ha esetleg több területen jelentős eltérést mutat az átlagos fejlődéstől, viselkedése bizonyos esetekben különbözik a megszokottól, emiatt nehezebben kezelhető.

5.2.9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei.

A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozás minden helyzetében nevelés

folyik, de a nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológiás szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit. A szakszerű gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

5.2.10. A gyermeki kompetenciakészítés támogatása

A korai életévokban alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömét, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit, megteremtve ezáltal az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait.

6. Humán erőforrások

<i>megnevezés</i>	<i>létszám</i>
Bölcsődevezető	1 fő
Bölcsődevezető helyettes	1 fő
Élelmezésvezető	1 fő
Pénzügyi ügyintéző	1 fő
Munkaügyi, bérszámfejtő ügyintéző	1 fő
Kisgyermeknevelő ezen belül 1 fő gyógypedagógiai asszisztens is	22 fő
Bölcsődei dajka	5 fő
Technikai segítő	1 fő
Szakács	2 fő
Konyhalány	2 fő
Mosónő	1 fő
Karbantartó, gondnok	1 fő
Bölcsődei gyermekorvos	1 fő
Gyermek pszichológus	1 fő

A bölcsődében a szakmai dolgozók rendelkeznek a jogszabályban előírt szakmai végzettséggel.

7. Tárgyi feltételek

A tárgyi feltételek alkalmazkodnak az életkori sajátosságokhoz. Kiválasztásuknál egészségügyi és pedagógiai szempontokat vettünk figyelembe.

Egy gondozási egység babakocsi tárolóból, gyermek öltözőből, fürdőszobából, 2 csoportszobából, egy terasszal kapcsolódó játszókertből, tálalókonyhából, raktárból (belső, külső) és mosdóhelységből (belső, külső) áll.

- **Babakocsi tároló:** itt hagyhatják a szülők a babakocsit, gyermek autósülést, és innen nyílik egy felnőtt mellékhelyiség, ami a szülők rendelkezésére áll.
- **Gyermeköltöző:** ahol padok, kisszékek szekrények, fogasok, cipőtartók és egy felnőtt mosdó is található. Minden gyermeknek saját jellel ellátott szekrénye, fogasa és cipőtároló helye van, megkönnyítve a gyerekek feladatát az önállóságra nevelés színterén.
- **Fürdőszoba:** átlátszó üvegezett ajtó választja el az öltözőtől. A fürdőszoba berendezése is a gyerekek igényeinek megfelelőek. Két pólózó asztal, egy zuhanytálca, egy csecsemőkád, két gyermekmosdó, három gyermek WC, több bili és egy bili kiöntő, valamint egy felnőtt mosdó található meg benne. A fürdőszoba mindkét falán minden gyermeknek saját jellel ellátott polca van. Itt tároljuk a pelenkát, törülközőt, popsi krémet. A törülköző tartó fölött elférnek a fésűk és fogmosó poharak. A falon a gyermekek méretének megfelelő, egészalakos tükör segíti a testséma kialakulását. A gyermek mosdókban kevert víz folyik a csapokból, a balesetveszély elhárítása érdekében. Ide a szülők utcai cipőben nem jöhetnek be, lábzsák használata kötelező. Így könnyebb megóvni a gyermekek egészségét és a tisztaságot.
- **Csoportszoba, játékeszközök:** fürdőszobából üvegvédő fóliával bevont, mélyen üvegezett ajtó nyílik. Ez nagyon fontos, hiszen gondozás közben rálátás biztosított a csoportban játszó gyermekekre. A délkeleti fekvésű csoportszobák naposak, világosak, hiszen az udvar felőli fal teljes egészében ablak és üvegajtó, természetesen biztonsági üveggel. Az ideális hőmérsékletet a radiátor mellett padlófűtés biztosítja. Az oldalfal és a padlózat mosható linóleummal fedett, ami könnyen tisztítható. A szobák fala fehér, de vidám, színes dekorációk díszítik. A szoba 7x6 méter = 42 négyzetméter, ami ideális a gyermekek mozgásához, játékához. A csoportszoba berendezése és a játékeszközök az előírásoknak megfelelőek, alkalmazkodnak az életkori sajátosságokhoz. Egészségügyi szempontból fontos, hogy a játékok könnyen tisztíthatók legyenek, balesetet ne

okozzanak. Pedagógiai szempontból fontosnak tartjuk, hogy egy eszköz több tevékenységformához is alkalmas legyen. Lehesse vele építeni, kézügyességet fejleszteni, mozgás igényt kielégíteni. Lényeges elem, hogy az eszközök a gyermekek fantáziáját felébresszék és általuk a kicsik sok információhoz jussanak a világról. Minden csoportban megtalálható alapfelszerelésként a baba, a rongy, a labda, a meséskönyv, az építőjáték és a mozgásfejlesztők. A kisebbeknek sok puha, ölelgetős játékot vásároltunk, a nagyobbaknál a kreativitásfejlesztő eszközökre helyeztük a hangsúlyt. A szobák elrendezésénél figyelünk arra, hogy az elkülönített sarkok biztosítsák a különböző típusú játéktevékenységeket és a kisebb csoportok meghitt játékát, a nagymozgásoknál nagyobb, üres terület álljon rendelkezésre, a konstruáló tevékenységeket nyugalmas helyen, egyszínű sima szőnyegeken játszassák a gyermekek. A gyermekeknek a napközbeni pihenésre a pihenősarokban van lehetőségük. A balesetek elkerülése miatt rendszeresen ellenőrizzük a játékok épségét. A gyermekek egészsége érdekében a játékfertőtlenítés fontos feladatunk.

- **Terasz:** Minden egység előtt tetővel ellátott terasz terül el, a szobákból közvetlenül nyíló üvegezett ajtón juthatunk ki. A terasz burkolata csúszásmentes fagyálló, könnyen tisztítható. A teraszról nyílik egy játékraktár, melyben a kerti játékokat tároljuk. Mellette gyermek WC, mosdó és felnőtt mosdó található.
- **Játszókert:** A teraszról közvetlen a játszókertbe jutunk. Kiepített, burkolt felületen motorozhatnak a gyermekek. A kert területén több, fából készült játékelem (faház, csúszdával kombinált mászóka) és homokozó található, melyek az Európai Unió szabványoknak megfelelő tanúsítvánnyal rendelkeznek. A füves területeket emelkedők, kisebb dombok tarkítják. A terasz közelében helyezkedik el a vízpermetező, alatta csúszásmentes a burkolat. Az udvari játékraktárban bőséges a játék választék, többféle homokozó játék, különböző méretű motorok, triciklik, biciklik, dömperek, talicskák, fűnyírók, autók található. A bölcsődét körben kerítés védi. A játszókertek előtt betonlábazatú, faléces kerítés található, a követelményeknek megfelelően. A hátsó kerteket, lépcsőket fakerítések zárják el a gyermekek elől. A kapuk a teljes biztonság érdekében tolózárakkal is zárhatóak.

8. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei

Alapvető szempont, hogy a bölcsődei élet a kisgyermek számára élményt nyújtó, részvételre motiváló, tanulási tapasztalatokat biztosító legyen.

Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításának módszertani alapja az egyéni bánásmód érvényesítése, a gyermek pozitív önállósági törekvéseinek, önértékelésének erősítése.

8.1. Gondozás

A gondozás bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és gyermek között, amelynek elsődleges célja a gyermek fizikai, testi szükségleteinek maradéktalan kielégítése.

A személyes és a szociális kompetenciák kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek csecsemőkortól kezdve aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, lehetősége legyen úgy próbálkozni, hogy közben érzi a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait a felnőtt megerősítéssel, dicsérettel jutalmazza, ami növeli az együttműködési kedvet. A gondozási helyzetekben sem érvényesülhet teljesítményelvárás. Lényeges, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre, mivel az egyes mozzanatok megtanulása gyakorlást igényel. A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a kisgyermeknevelőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak az önelfogadásra, a személyiség egészséges alakulására.

A gondozás közben nevelési feladatokat is ellátunk, melyek elősegítik a gyermekek egészséges életmódra nevelését, a helyes szokások kialakulását és az önállósodás folyamatát.

8.2. Gondozás szervezése, gondozási műveletek

8.2.1. Pelenkázás, szobatisztaságra nevelés, WC használata

A gyermekek pelenkaváltása szükség szerint történik, de annak ellenőrzése rendszeresen zajlik (reggeli érkezést követően, udvari kimenetel előtt és után, valamint a délutáni pihenő után). Minden gyermeknél a saját, otthonról hozott pelenkát, popsi törlőt, popsi krémet használunk (szükség szerint vizes lemosást alkalmazunk). A pelenkázáskor a kisgyermeknevelő folyamatosan tájékoztatja a gyermeket a folyamat lépéseiről, mellyel elősegíti a gyermek biztonságérzetét, megerősíti a közöttük lévő kapcsolatot.

A szobatisztaság fontos állomás a gyermek fejlődésében, annak kialakulását nem sűrgetjük a gyermeknél, figyelembe vesszük az egyéni érettséget. A szülőkkel egyeztetve, egymást támogatva biztosítjuk a szobatisztaság kialakulását.

8.2.2. Mosakodás

A bölcsődébe érkezéskor, a csoportszobába lépést megelőzően a gyermekek a szülők felügyelete mellett mosnak kezet. Az alapvető tisztálkodási szokások kialakítását, a helyes technikával végzett kézmosást már kisgyermekkorban el kell kezdeni. Étkezések előtt, pelenkacsere és WC használat után és az udvarról való bejövételkor minden esetben, valamint szükség szerint kezet mosdatunk a gyermekekkel.

8.2.3. Öltözködés

Az öltözködéssel is fejlesztjük a gyermekek esztétikai érzékét és az igényességüket. Ezért fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek ruházata ízléses, kényelmes, praktikus és az időjárásnak megfelelő legyen. A ruházatuk ne akadályozza a gyermekeket a szabad mozgásukba. Az öltözködésre és a vetkőzésre elegendő időt biztosítunk, ezáltal is támogatjuk a gyermekek önállósodását. Előtérbe helyezzük, hogy a gyermekek ortopédiaiilag egészséges lábbeliket viseljenek, szükség esetén felhívjuk rá a szülők figyelmét.

8.2.4. Étkezés

Az egészséges életmód kialakításaként fontos feladatunk a gyermekek helyes étkezési szokásainak kialakítása, a gyermekek korának megfelelő táplálásuk. Az étkezések minden nap azonos időben (a napirendben feltüntetett) történnek, mely növeli a gyermekek érzelmi biztonságát és segíti őket a tájékozódásban. A helyes étkezési és táplálkozási szokások kialakítására (a pohár használata, az evőeszköz használata, a szalvéta használata, az alapos rágás, a nyers zöldségek és a gyümölcs fogyasztása) különösen nagy hangsúlyt fektetünk. Odafigyelünk, hogy a gyermekek megfelelő mennyiségű folyadékot fogyasszanak a nap folyamán.

8.2.5. Levegőzés

Az egészséges életmód kialakításánál lényeges szempont, hogy elegendő időt biztosítsunk a gyermekeknek a szabad levegőn való aktív tevékenységükre, melyekhez adottak a korosztályuknak megfelelő játékeszközök. Az időjárástól függően törekszünk arra, hogy minél több időt tartózkodjanak a gyermekek a friss levegőn. Ősztől tavaszig naponta egyszer (délelőtt), tavasztól ősziig naponta kétszer (délelőtt, és uzsonna után) visszük ki levegőzni a kicsiket.

8.2.6. Alvás, pihenés

A gyermekek optimális fejlődéséhez, zavartalan idegrendszeri érésükhöz feltétlenül szükséges a megfelelő idejű és minőségű alvás, és a pihenés. Az alváshoz optimális feltételeket (altatás előtti szellőztetés, csend, nyugalom, kényelmes ágy, állandó hely, átmeneti tárgy) biztosítunk. Egyéni bánásmóddal, testközelséggel, simogatással, halk énekkel, mesével segítjük a gyermekek elalvását. A napközbeni pihenéshez pihenő sarkokat alakítottunk ki a csoportszobákban.

8.3. Játéktevékenység

A játék a gyermekkor legfontosabb tevékenysége, ami segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődést. Kisgyermeknevelőink a játék feltételeinek (megfelelő hangulat, hely, idő, eszközök) biztosításával és nevelői magatartásukkal támogatják az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A kisgyermeknevelőink a gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményeznek, esetenként mintát nyújtanak, szerepet vállalnak a játékban, annak tartalmát ötleteikkel, javaslataikkal színesítik. A játék lehetőséget ad a társas kapcsolatok alakulására is. A kisgyermeknevelővel, a többi gyermekkel való együttlétet örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

8.4. Komplex művészeti és esztétikai nevelés

8.4.1. Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelvi nevelés célja az érthető, kifejező és hatásos beszéd készségének kialakítása. A nevelő részéről elvárás az érzékletes, tiszta, könnyen követhető, hangzásra kellemes beszéd. Lényegesnek tartjuk, a gyermekek beszédkedvének felkeltését, ébrentartását, a nyelvi fejlődés játékoskeretek közötti segítségét az összes tevékenységi formában. A gyermeki közlésvágy fenntartása, a szókincs gyarapítása érdekében különösen fontosak az élményközeli beszélgetések, a mondókák, a mesék. A jól megválasztott vers, mondóka, mese révén a művészi nyelv olyan „varázsszerszövegként” képes működni a mindennapokban, mely miközben örömet okoz, élményt szerez, észrevétlenül fejleszti az értelmi (ezen belül a beszéd, a gondolkodás, az emlékezet és a képzelet fejlődését), érzelmi, morális, szociális kompetenciákat, a teljes személyiséget.

A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre. A verselés, mesélés, képeskönyv-nézegetés

bensőséges kommunikációs helyzet, így egyszerre feltétele és eredménye a kisgyermek alapvető érzelmi biztonságának. A gyermek olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyeknek megszerzésére más helyzetekben nincs lehetősége.

Bölcsődénkben a népi és az irodalmi műveknek egyaránt van helye.

A helyzetek alakítását, alakulását a gyermekek pillanatnyi érzelmi állapota és ebből fakadó igényei befolyásolják.

8.4.2. Ének-zenei nevelés

A bölcsődei zenei nevelés segíti a kisgyermek érzelmi fejlődését, beszédképességének alakulását, a zenei hallás, éneklési képességének fejlődését, ezáltal meghatározó a gyermek egészséges fejlődésében. Az éneklés a gyermekekre kedvezően hat, nyugalmat, örömet jelent, és a közös játék megerősíti a bensőséges kapcsolatát a kisgyermeknevelővel. Az énekes játékok állandó ismételtetése örömforrás, amelyek a gyermek biztonságérzetét növelik. A bölcsődénkben sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre adunk lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a kisgyermeknevelőink énekhangja, spontán dúdolgatása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés. A kisgyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és továbbélését. A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket kelt, örömeleményt, érzelmi biztonságot ad a kisgyermeknek. Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet. Érzelmi alapon segítik a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez. A bölcsődében végzett zenei nevelés eredményes megvalósítása lehetőséget nyújt a kisgyermek további zenei fejlődésére.

8.4.3. Alkotótevékenység

Az öröm forrása maga a tevékenység - az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés - nem annak eredménye. Kisgyermeknevelőink feladata a tárgyi feltételek és elegendő idő biztosítása, az egyes technikák, eszközhasználat

megmutatása, a kisgyermek pillanatnyi igényének megfelelő technikai segítségnyújtással az alkotókedv ébrentartása.

A kisgyermek alkotásának elismerésével és megbecsülésével a kisgyermeknevelő segíti az alkotótevékenységek iránti érdeklődés fenntartását és az alkotásból fakadó öröm személyiségfejlődésre gyakorolt pozitív hatásainak érvényesülését. A leggyakoribb alkotótevékenységi formák a bölcsődében: nyomhagyó eszközök használata, firkálás, gyurmázás, ragasztás, gyúrás, tépés, ujjfestés vagy egyéb eszközzel való festés.

A kisgyermeknevelőink feladata, hogy kialakítsanak a csoportszobában egy kreatív sarkot, ahol mindig mód van a spontán vágy vezérelt alkotásra. Az asztal melletti polcra helyezhetik a különféle rajzeszközöket és a papírokat, amellyel bármikor lehet rajzolni, amelyhez nem szükséges semmiféle előkészület.

8.4.4. Környezeti nevelés

A bölcsődei nevelés során kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek környezeti nevelésére, hiszen a gyermekeket érő ingerek, élmények befolyásolhatják az életüket. Fontos a gyermekek közvetlen környezetében lévő világ megismertetése és megszerettetése, valamint a környezettudatos életvitel kialakítása.

Az alkotómunkáink során előnybe részesítjük a természetes anyagokat és rendszeresen használunk újrahasznosított dolgokat.

Az egyéb tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, a környezet aktív megismeréséhez, az egymásról és a környezetről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. babafürdetés, viráglocsolás, őszi falevelek gereblyézése, karácsonyi süteményszaggatás, gyümölcssaláta készítése stb.). Az öröm forrásai az „én csinálom” élményének, az együttességnek, a közös munkálkodásnak és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A kisgyermeknek bármikor bekapcsolódhatnak, bármikor kiléphetnek. Az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet feladat. Ezek a helyzetek lehetőséget nyújtanak az együttműködésre, a feladatok megosztására, ok-okozati összefüggések felfedezésére, megértésére.

8.4.5. Esztétikai nevelés

Az esztétikai nevelés feladata, hogy a környezet megfigyelésével és a kisgyermeknevelőink kreativitásával közelebb hozza a gyermeket körülvevő

világ szépségének felismeréséhez, felébressze és elmélyítse a gyermekben a szép szeretetét, és annak igényét, színezzé és gazdagítsa a gyermek érzélemvilágát. Ezért fontos, hogy a gyermeket milyen környezet veszi körül. A kellemes, szép környezet jó hangulatot teremt. Figyelünk arra, hogy esztétikus, egymással harmonizáló tárgyak kerüljenek a csoportszobákba, melyeket ne zsúfoljunk túl. A kisgyermeknevelőink a különböző színek és formák használatával alakíthatják a gyermek ízlésvilágát és esztétikai érzékét. Lényeges a változatosság, a dekorációk cseréje, amit az évszakokhoz és az ünnepnapokhoz kötünk. A gyermekeket is bevonjuk a környezetük szebbé tételébe. A gyermekek által készített alkotások kihelyezése növeli a gyermekek önbizalmát is.

8.5. Tanulás

A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődében nincs helye. A bölcsődei nevelés területén a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük. Tanulás, minden olyan tapasztalat- illetve információszerzési folyamat, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben, illetve a gondolkodásban, valamint elősegíti, hogy a gyermek megismerje önmagát és környezetét. A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenységekbe ágyazottan történik.

A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés.

A kisgyermekkor tanulás színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és a kommunikáció. A tanulás formái az utánzás, a spontán játékos tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő-gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás. A kisgyermeknevelőnek a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében szem előtt kell tartania, hogy náluk más jellegű és hosszabb időt vesz igénybe a tanulási folyamat.

A beszéd a kisgyermekkor tanulás nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek interakciók. Kiemelt feladatunk a megkésett beszédfejlődés felismerése, korrigálása. Bölcsődénkben tevékenykedő szakember által működtetett kutyaterápiás módszer kiegészíti kisgyermeknevelőink erre irányuló munkáját. Figyelembe kell vennünk azoknak a gyermekeknek a nyelvi szükségleteit is, akiknek nem a magyar az anyanyelvük.

8.6. Mozgás

A csecsemő- és kisgyermekkor az alapvető mozgásformák kialakulásának és fejlődésének időszaka. A kisgyermek mozgásigénye rendkívül nagy, számukra örömforrás a mozgás, ezért a szobában és az udvaron is biztosítanunk kell a minél nagyobb mozgásteret és a mozgásfejlesztő játékokat. A játékeszközökkel szemben elvárás, hogy felkeltsék az érdeklődést, fenntartsák a mozgásaktivitást és használatuk biztonságos legyen.

Feladatunk a biztonságos környezet kialakítása és a veszélyforrások kiküszöbölése. Csecsemőknek olyan játszóhelyet kell biztosítanunk, amely védett, de elegendő hely áll rendelkezésre, például: hempergő, elkerített szobasarok.

A nagymozgásos játékokra a szabadban, az udvaron, a teraszon és a mozgásfejlesztő eszközökkel felszerelt külön helyiségben (Zsibongó terem) több lehetőség nyílik, mint a szobában. Minél változatosabb mozgásra van lehetősége a kisgyermeknek, annál nagyobb örömet lelik a játékban.

A mozgásfejlesztő eszközök használata során a kisgyermek szabadon próbálhatja, végezheti az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk. Az önállósági törekvések támogatása során a gondozási műveletekben való aktív részvétel lehetőséget ad a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására.

A finom motorikus mozgást a kreatív tevékenységek is fejlesztik.

9. Gondozási, nevelési feladatok a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása esetén

A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása a bölcsődében történhet:

- *teljes integrációban* (egészséges bölcsődei csoportban egy vagy két sajátos nevelési igényű gyermek helyezhető el. A sajátos nevelési igényű gyermek ellátása két egészséges gyermek gondozásához szükséges személyi feltételek biztosításával oldható meg, így a csoportlétszám maximum 10 fő.)
- *részleges integrációban* (a gondozási egység (két csoportszoba) részeként kell kialakítani. Ebben az esetben a gondozási egységen belül az egyik szobában az egészséges gyermekek, a másik szobában pedig a sajátos nevelési igényű gyermekek vannak. Szükséges, hogy a napirend meghatározott részében a két gyermekcsoport együtt legyen. Kisgyermeknevelő-gyermek arány: az ép csoportban egy kisgyermeknevelőhöz öt gyermek tartozik, a másik szobában egy

kisgyermeknevelő három sajátos nevelési igényű gyermek gondozását és fejlesztését végzi.)

- *speciális csoportban* (a bölcsőde egy gondozási egységként kell kialakítani. A csoportban 6 év alatti, nagyobb mértékben sérült, felvételkor az ép bölcsődei csoportba nem illeszthető – jelentős fejlődésbeli elmaradást mutató – gyermekeket gondoznak, fejlesztenek. Kisgyermeknevelő-gyermek arány: 1:3, azaz egy kisgyermeknevelő 3 sérült gyermeket lát el, a csoportlétszám maximum 6 fő.)

A bölcsődében a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása történhet egyrészt úgy, hogy a napközbeni ellátást biztosítják számára, ugyanakkor a fejlesztést egy másik intézményben kapja (a mi bölcsődénkben is ez a rendszer működik), másrészt úgy, hogy a korai fejlesztést, gondozást, fejlesztő felkészítést a bölcsőde biztosítja (szakértő szakvélemény alapján).

Az esélyegyenlőség érdekében a bölcsődénkben a sérült gyermekek teljes integrált formában történő gondozása – nevelése történhet, az egészséges és sérült gyermekek együttélési előnyeire építve. A sérült gyermekek ellátása önkéntes, de tudatosítani kell a kisgyermeknevelőkben és a szülőkben is, hogy a segítséggel élőknek is joguk van a napközbeni kisgyermek ellátást igénybe venni és a társadalom teljes jogú tagjaként élni. Arra azonban nagy figyelmet kell fordítani, hogy sem ön-, sem társaira veszélyes ne legyen a bölcsődébe felvett gyermek.

Az integrált csoport kisgyermeknevelőinek lehetőség szerint gyógypedagógiai asszisztensi végzettséggel kell rendelkezniük (jelenleg 1 fő) és munkájukhoz folyamatos gyógypedagógusi segítséget kell kapniuk.

A fogyatékos kisgyermek felvétele is a Szakértői Bizottság javaslata alapján történik, 3 hónapos próbaidővel. A próbaidő után a szakmai team - orvos, gyógypedagógus, vezető, kisgyermeknevelő- együttes véleménye alapján dönt a kisgyermek további gondozásáról. Elutasítása esetén a gyermeket további korai fejlesztése érdekében a Szakértői Bizottsághoz kell irányítani és tájékoztatni a szülőt, illetve törvényes képviselőt a gyermek más intézményben való elhelyezésének lehetőségéről és módjáról.

Bölcsődénkben nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek számára gondozásuk és nevelésük során biztosítsuk az igényüknek és tempójuknak megfelelő időt. Beépítjük a bölcsődei napirendbe az SNI –s gyermekeket ellátó fejlesztő pedagógusok által ajánlott mozgásformákat, feladatokat, ehhez napi szinten használjuk a speciális mozgásfejlesztő eszközeinket. Támogatjuk a szülőket a gyermekük speciális fejlesztésében, megerősítjük őket szülői mivoltukban. Tanácsainkkal megpróbáljuk oldani a bizonytalanságukat.

10. A bölcsődei nevelés megvalósításának feltételei

10.1. A gyermekcsoportok szervezése

A bölcsődében a gyermekcsoport létszáma 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet által meghatározott. Az előírtnál magasabb csoportlétszám nem fogadható el, mivel a minőségi bölcsődei nevelést az életkornak és a sajátos igényeknek megfelelő felnőtt-kisgyermek arány garantálja.

A bölcsődei nevelés alapelveinek megfelelően lehetőség szerint a kisgyermek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a gyermekcsoportba jár, biztosítjuk a személyi állandóságot („saját kisgyermeknevelő”- rendszer). Csoportjainkat lehetőség szerint életkoronként szervezzük. Kisgyermeknevelőink munkarendje illeszkedik a gyermekek napirendjéhez, melyet úgy alakítottunk, hogy a lehető leghosszabb legyen az „ölekezési idő” (mindkét kisgyermeknevelő jelen van a csoportban).

10.2. Napirend

A jól szervezett, folyamatos, ugyanakkor rugalmas napirend a kisgyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt, kiszámítható, folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását biztosítja. Megteremti a gyermekek biztonságérzetét, az önállósodás alakulását, lehetőséget ad a folyamatos játékra, ezzel biztosítja a várakozás nélküli ellátást. Kisgyermeknevelőink a napirend tervezésénél figyelembe veszik a gyermekcsoport életkori összetételét, fejlettségét, szükségleteit, de befolyásolják azt az évszakok, a bölcsőde nyitva tartása és egyéb tényezők is.

10.3. A „saját kisgyermeknevelő”-rendszer

A kisgyermeknevelő személyiségével, nevelői attitűdjével mintát jelent a családoknak és a gyermekeknek.

A „saját kisgyermeknevelő”-rendszer a biztonság és a stabilitás megteremtésének szabályán alapul. A csoport gyermekeinek egy része tartozik közvetlenül egy kisgyermeknevelőhöz. A „saját kisgyermeknevelő” már a családlátogatás során megismeri a leendő gyermekét és családját, beszoktatja a gyermeket a bölcsődébe és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő végzi a kisgyermek nevelését és gondozását (felmenőrendszer), figyelemmel kíséri a kisgyermek fejlődését, tartja számon az egyes fejlődési állomásokat, vezeti az ehhez kapcsolódó szakmai dokumentációt és felelősséggel tartozik a rábízott gyermekekért.

A „saját kisgyermeknevelő”-rendszerben több figyelem jut minden gyermekre. A kisgyermeknevelő számon tartja a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait.

11. A bölcsődei ellátás igénybevételének módja

Bölcsődénkben a felvételi eljárás során előnyben részesülnek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek, és a szociális okok miatt rászoruló családok gyermekei. Gyakran kerülnek felvételre gyermekek a Gyermekjóléti szolgálat kérésére.

A bölcsőde igénybevétele általában önkéntes, az ellátást igénylő szülő vagy törvényes képviselőjének kérelmére történik.

A gyermekvédelmi törvény által meghatározott esetekben - ha a gyermek védelme az ellátás önkéntes igénybevételével nem biztosított - a személyes gondoskodás kötelező igénybevételét kell elrendelni.

A bölcsődei ellátás igénybevételére irányuló kérelmeket (melyeket a szülő vagy törvényes képviselő személyesen kérhet a bölcsődében, vagy letöltheti a bölcsőde honlapjáról) a bölcsődevezetőnél lehet benyújtani, aki a tájékoztatja a szülőket, törvényes képviselőket a jelentkezés feltételeiről, a házirendről, az alapellátáson túli szolgáltatásokról, a beiratkozás menetéről, a megállapodás tartalmáról, és dönt az elbírálásáról.

Sikeres felvétel esetén a bölcsődevezetője a bölcsőde által biztosított ellátásokra az ellátást igénybe vevő szülővel vagy a törvényes képviselőjével megállapodást köt.

Az bölcsődevezető és az ellátást igénybe vevő gyermek szülei vagy törvényes képviselője között létrejött megállapodás az alábbiakat tartalmazza:

- az ellátás kezdetének időpontját
- az intézményi ellátás időtartamát
- az intézmény által nyújtott szolgáltatások formáját, módját, tartalmát
- a személyi térítési díj megállapítására, fizetésére vonatkozó szabályokat
- intézményi jogviszony megszűnésének módját, panasztétel lehetőségét.

Az bölcsődevezető a megállapodást módosíthatja, ha

- az ellátás időtartamát az ellátott, vagy törvényes képviselője módosítani kívánja,
- az intézmény által nyújtott szolgáltatások formája, módja, ill. köre megváltozik
- ha a személyi térítési díj megállapítására, ill. fizetésére vonatkozó szabályok megváltoznak.

12. Családok támogatásának módszerei és lehetőségei

A családok támogatása a családban hatékonyan működő erőforrások felkutatására és ezen erőforrások eredményes működtetésére irányul, mely hozzájárul a család szocializációs funkciójának minél szélesebb körű kibontakozásához. Ez a megközelítés szem előtt tartja a családi nevelés elsődlegességét, a bölcsődei ellátás családi nevelésre való épülését. A

kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, mindegyik más-más szerepet tölt be, ezért célszerű párhuzamosan minél többet alkalmazni belőlük.

12.1. A szülők tájékoztatása a bölcsődei szolgáltatásról

A szülő vagy törvényes képviselő a bölcsődébe való jelentkezéskor széleskörű tájékoztatást kap a bölcsődei életről, szokásokról, szabályokról, családlátogatás jelentőségéről, a beszoktatás menetéről. Lehetősége van megnézni már ekkor a gyermekek által használt helyiségeket (előtér, átadószoza, fürdőszoba, csoportszoza), ill. a játszókertet. A szülő vagy törvényes képviselő megismeri gyermeke leendő kisgyermeknevelőit. Tájékoztatást kap az adminisztratív intézkedésekről is.

A bölcsőde szolgáltatásáról szóló tájékoztatás a helyi önkormányzat hivatalos honlapján, a bölcsőde hivatalos honlapján, illetve a bölcsőde faliújságjain keresztül történik.

Az átadókban elhelyezett faliújságon az aktualitásoknak és a bölcsőde nevelési elveinek megfelelő cikkeket, tudományos értekezéseket, kutatási eredményeket, szakmai véleményeket helyezünk el. Továbbá kifüggesztésre kerül a területileg illetékes gyermekjogi képviselő neve és elérhetősége, a szülői érdekképviseleti fórum tagjainak neve, a társintézmények elérhetőségei, a bölcsőde működési engedélyéről szóló tanúsítvány, a bölcsődevezető fogadónapjának időpontja, a gyermekek heti étlapja, és a bölcsőde házirendje.

A házirend célja olyan szabályok megfogalmazása, érvényesítése, amelyek biztosítják a gyermekek nyugodt, biztonságos életét, a gyermekközpontú nevelőmunkát és a bölcsőde zavartalan működését.

A házirend feladata, hogy megismertesse a bölcsődébe járó gyermekek és szüleik vagy törvényes képviselőik, valamint a bölcsődei dolgozókra vonatkozó jogokat, kötelezettségeket, és a bölcsőde működésének rendjét.

A házirend hatálya kiterjed a bölcsőde valamennyi kisgyermekére és azok szüleire, törvényes képviselőire, a bölcsőde dolgozóira és a bölcsőde területén tartózkodó személyekre.

A házirend tartalma: általános információk, bölcsődei elérhetőségek, a gyermekek jogai, a szülők jogai és köteleességeik, a bölcsőde nevelési év rendje, a gyermekek érkezése, távozása, hiányzások, betegségek, igazolások, fizetési kötelezettségek, a bölcsőde és a család kapcsolattartásának módjai.

12.2. Családlátogatás

A családlátogatás célja a családdal való kapcsolatfelvétel, a kisgyermek és a szülők otthoni környezetben való megismerése. Lehetőség szerint a családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt, a kisgyermek ébrenléti idejében, előzetes időpont egyeztetést követően kerüljön sor. A családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben informálódjon a bölcsődei életéről, jobban megismerje azokat a kisgyermeknevelőket, akikre gyermekét bízta. A családlátogatás fontos színtere a bizalmi kapcsolat megalapozásának, ami feltétele a későbbi jó együttműködésnek. A látogatásról a „saját kisgyermeknevelő” feljegyzést ír a gyermek dokumentációjába (fejlődési napló).

12.3. Beszoktatás (adaptáció)

A beszoktatás kiemelten fontos része a bölcsődei szakmai munkánknak.

A szülővel történő fokozatos beszoktatáskor a családdal való együttműködést helyezük előtérbe, tovább építjük a bizalmi kapcsolatot. Az anya, az apa vagy más családtag jelenléte biztonságot ad a gyermeknek, segíti a kisgyermeknevelő és a gyermek között az érzelmi kötődés kialakulását, az új környezethez való alkalmazkodást.

A sikeres beszoktatás érdekében a kisgyermeknevelőink kedvességükkel, tapintatos viselkedésükkel fokozatosan szoktatják a gyermekeket a számukra idegen helyzethez. A jól átgondolt, megtervezett és végrehajtott beszoktatás alapozza meg a gyermekek bölcsődei közérzetének, pszichés, szomatikus fejlődésének jövőjét. A „saját kisgyermeknevelő” összegző feljegyzést ír a beszoktatásról, a gyermek dokumentációjába a fejlődési napló mellékleteként, valamint az üzenő füzetbe (családi füzet).

12.4. Napi kapcsolattartás

A napi kapcsolattartásra a reggeli érkezéskor és a délutáni haza adáskor kerül sor. Célja a rövid, kölcsönös információ átadása a kisgyermek érzelmi állapotáról, hangulatáról, az őt érintő napi történésekről, viselkedéséről. Az egyéni igények, kérések megfogalmazására is ezen alkalmakkor kerül sor. A napi beszélgetések formálják a család és a bölcsőde kapcsolatát, erősítik a bizalmat és az összehangolt nevelést.

12.5. Egyéni beszélgetések (fogadóórák)

Az egyéni beszélgetést kezdeményezheti a szülő vagy törvényes képviselő, a kisgyermeknevelő, valamint a bölcsődevezető, amely a kisgyermek fejlődésével

kapcsolatos kérdések, vagy nevelési problémákról szóló részletes, hosszabb megbeszélés. A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben segítséget nyújthat a bölcsőde orvos, a bölcsődében dolgozó pszichológus. A beszélgetésekre biztosítjuk a megfelelő helyet és időt.

12.6. Szülőcsoportos beszélgetések

A szülőcsoportos beszélgetések tematikus beszélgetések a csoport kisgyermeknevelői vezetésével, amelyekre évente legalább három alkalommal kerül sor. Témája lehet például a bölcsődei beszoktatás, a szobatisztaságra nevelés, a mozgásfejlődés, az étkezés, a napirend, az agresszió, stb., valamint a csoportba járó gyermekek szüleit foglalkoztató egyéb nevelési témák. A felmerülő problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását. Lehetőség van az egymástól hallott jó példák továbbgondolására.

A rendszeres, jól működő szülőcsoportos beszélgetések erősítik a jó kapcsolatot, a partneri együttműködést és a bizalmat.

12.7. Szülői értekezletek

Bölcsődén belül a szülői értekező a szülők általános és az adott gyermekcsoportra vonatkozó tájékoztatását, valamint a gyermekeket érintő, a szülőkkel közösen meghozandó döntések elősegítését szolgálja. Egy nevelési évben általában három alkalommal tartunk szülői értekezőt. Az első szülői értekezőt az „új” szülők részére tartjuk, amelyen tájékoztatást kapnak a bölcsődei életről, megismerhetik a gyermekük leendő kisgyermeknevelőjét, akivel megbeszéljük a családlátogatás időpontját és a beszoktatást. Ismertetjük a szakmai programot, a házirendet, a beiratkozás feltételeit és módját. A második szülői értekezőt a beszoktatást követően szervezzük, amelyen a beszoktatás tapasztalatait és az elkövetkező időszak programjait beszéljük meg. A harmadik szülői értekezőt az óvodába távozó gyermekek szüleinek az óvodai beiratkozás előtt szervezzük, ahol az óvoda vezető tájékoztatja a szülőket az óvodai felvétel eljárásáról.

12.8. Indirekt kapcsolattartási formák

Az indirekt tájékoztatási formák jól kiegészítik a direkt kapcsolattartási formákat. Az írásbeli tájékoztatók, hirdetőtáblák, honlap, szórólap, közösségi oldalakon való megjelenések lehetőséget adnak az ismeretterjesztésre.

12.9. Üzenő füzet (Családi füzet)

Az üzenő füzet (Család füzet) kiegészíti a személyes kapcsolattartást. A „saját” kisgyermeknevelő ebben a dokumentumban tájékoztatja a szülőket a gyermekük

fejlődéséről, a nevelési év során a különböző programokról. Színesíti a füzetet a bölcsődei nevelés során elhangzott mondókákkal, dalokkal, mesékkel, gyermekrajzokkal. A szülői reflektálásokat, bejegyzéseiket szívesen látjuk. Az üzenő füzet (Családi füzet) is hozzájárul a szülők és a kisgyermeknevelő közötti harmonikus kapcsolathoz, a bizalom kialakulásához, a családi és a bölcsődei nevelés összehangolásához.

13. Alaptevékenységen kívüli kiegészítő szolgáltatások

A bölcsődei alapellátás elsőbbsége mellett családtámogató szolgáltatásokat szervezünk. Ilyen szolgáltatások a játszócsoport, a gyermekfelügyeleti csoport, a nevelési és pszichológiai tanácsadás, a sószoba használata, a vízhez szoktató program. A jó minőségű szolgáltatás megvalósításához a megfelelő személyi és tárgyi feltételeket biztosítjuk.

Valamennyi szolgáltatási forma megvalósításánál figyelembe vesszük a bölcsődei nevelés alapelveit, különösképpen a koragyermekkorai intervenció szemléletének befogadását.

A szolgáltatások működtetésénél is kiemelt jelentőségű a kompetenciahatárok betartása.

13.1. Játszócsoporthat

A játszócsoportban társaságot találhat mama és gyermeke egyaránt. A csoport háziasszonyai ötleteikkel, tanácsaikkal segítik a szülőket a gondozás, nevelés és a játék fortélyaiban eligazodni, mintanyújtó szerepet töltenek be a gyermekekkel való kapcsolattartásban. A játszócsoport minden délelőtt 9-12 óráig térítési díj ellenében vehető igénybe, előzetes bejelentkezés alapján. Igény szerint ebéd is kérhető a gyermekek számára. Egy délelőtt 8-9 kisgyermeket és hozzátartozóját tudjuk fogadni. A játszócsoportban nincs beszoktatás.

13.2. Gyermekfelügyeleti csoport

Bölcsődénk egyik szolgáltatása a gyermekfelügyeleti csoport, ahova a bölcsődés korú, de bölcsődei alapellátásba nem részesülő kisgyermeket fogadunk a hét meghatározott napjain (a szülők igénye alapján). Ez a csoport azon gyermekek számára lett kialakítva, akiknek szülei nem mindennapos, hanem alkalmoszerű ellátásban szeretnék részesíteni gyermeküket. Ez az ellátási forma igazodik mindazon szülők igényeihez, akik iskolába járnak, rész munkaidőben vagy alkalmoszerűen dolgoznak, otthoni munkát vállalnak, GYED, GYES mellett továbbképzéseken, tanfolyamokon vesznek részt, valamint nem feltétlenül helyi lakosok.

Ez a szolgáltatás naponta, 7-17 óra között térítési díj ellenében fogadja az érdeklődőket. A csoportban a férőhelyek száma 12 fő. A csoporthoz tartozó helyiségek

és az udvar felszerelése és a gyermekek napirendje megegyezik a bölcsőde többi csoportjával. A beszoktatási idő 1 hét.

A gyermekfelvétel folyamata:

A szülő vagy törvényes képviselő előzetes igénybejelentése alapján történik, melynek során széleskörű tájékoztatást kap a bölcsődevezető helyettestől a gyermekfelügyeleti csoport életéről, a szokásokról, a szabályokról, a házirendről, az adminisztrációról és a beszoktatás menetéről.

Lehetősége van megnézni a gyermek által használt helyiségeket, megismerni a gyermekfelügyeletet biztosító kisgyermeknevelőket.

A felügyelet megkezdése előtt a bölcsődevezető helyettes rögzíti a gyermek személyes adatait, a szolgáltatás igénybevételének napjait, időtartamát, azt, hogy kinek adható ki a gyermek, kit és hol lehet értesíteni sürgős esetben.

A gyermekfelügyeleti csoportban is törekedni kell arra, hogy a rendszeres időközönként járó gyermekek is kiismerhessék magukat a csoportban. Jelenléti napjaikon azonos időben történnek a gondozási műveletek, állandó megszokott helyük van az étkezések és az altatás alatt.

Az igénybevett étkezések díjának és a szolgáltatás költségeinek elszámolása a helyi pénzügyi szabályok szerint történik.

13.3. Sószoza

A bölcsőde a felső légúti betegségek gyakoriságának csökkentésére az egészség megőrzési program keretein belül só szobát alakított ki, amely jótékony hatással van a bölcsődébe kerülő kicsik immunrendszerének erősítésére és a közösségi fertőzések csökkentésére. A sósobát elsősorban a bölcsődébe járó gyermekek használják, de a játszócsoportot, a gyermekfelügyeletet igénylők és a városban élő gyermekes családok is igénybe vehetik. A napirendet úgy szervezzük, hogy minden gyermek hetente, forgó rendszerben, alkalmanként 20 percet a sósobában tudjon tartózkodni a saját kisgyermeknevelő jelenlétében. A szolgáltatás díját a helyi önkormányzati rendelet szabályozza. (Az alapellátást és a gyermekfelügyeleti csoportot igénybe vevők számára térítésmentes ez a szolgáltatás.)

13.4. Vízhez szoktató program

Bölcsődénk sajátossága a termálvízzel (32-34 C^o) feltöltött hidroterápiás medence, amelyben nem úszás oktatás a cél, hanem a kisgyermek korai vízhez szoktatása. Ez a program egy 20-25 perces játékos, mondókás torna a vízben, amely során egy kisgyermek a „saját kisgyermeknevelőjével” megtervezett séma alapján

tevékenykedik. Bölcsődénk kisgyermeknevelői megfelelő szakmai továbbképzésen vettek részt, amelyet meghatározott időnként frissítenek, minderről tanúsítvánnyal rendelkeznek. A gyermekek részvétele a programban a szülők írásos beleegyezésével történik, amelyet megelőz a részletes szóbeli tájékoztatás. A kisgyermeknevelők a bölcsődei gondozás-nevelés alapelveiben foglaltak szerint végzik az ehhez kapcsolódó feladataikat (a nyugodt légkör biztosítása, a gyermek biztonságérzetének megteremtése, egyéni igények figyelembevétele, elegendő idő biztosítása és a gondozási feladatok szakszerű ellátása).

A program célja

- a víz megszerettetése (ez az alap)
- a pozitív élmény adása
- a gyermek célzott megfigyelése (testi, lelki, szociális)
- játékos tanulás (színek, formák, testkép, stb)
- játékos fejlesztés (egyensúly, nagymozgások, finommotorika, stb.)
- fegyelem, figyelem, tudatos viselkedés megerősítése
- személyes megismerés, kapcsolat mélyítés a gyermek és a kisgyermeknevelője között
- egészségmegőrzés
- a bölcsődei élet színesítése

A program előnyei, hatásai

- szervrendszerek edzése: légzési és keringési rendszer erősítése
- immunrendszer erősítése (felső légúti betegségek könnyebb, gyorsabb leküzdése, fertőzésekkel szembeni ellenálló képesség)
- mozgáskoordináció és izmok fejlesztése, valamint tartáshibák megelőzése
- új tapasztalatszerzés (a víz által más ingerek, más látási és hallási információk, más térérzékelés)

A programot a bölcsődénkben gondozott-nevelt kisgyermekek térítés nélkül vehetik igénybe.

A hidroterápiás medence térítési díj ellenében lehetőséget biztosít fejlesztő pedagógusoknak (gyógytornász, mozgásterapeuta), hogy hasonló programokat szervezzenek kisgyermek részére.

13.5. Bölcsőde pszichológus

A működés feltételei:

A bölcsődénkben dolgozó pszichológus alapvetően bölcsőde területén dolgozik.

A csoportos megfigyeléseket a csoport szobában, illetve az udvaron végzi.

Kiscsoportos foglalkozásra az arra megfelelő helyiséget (aula) használhatja.

Amennyiben szükséges, a kisgyermeket nevelő családot/ szülőt otthonában is felkeresheti.

Munkájában alapvetően a bölcsőde speciális fejlesztő eszközeit, helyiségeit használja.

Javaslatot tehet a gyermek fejlődését, közérzetét segítő eszközök beszerzésére.

Ugyanígy javaslatot tehet a kisgyermeknevelők, és a szülők munkáját, nevelését segítő eszközök, könyvek, egyéb szakirodalom beszerzésére.

A működés tárgyi feltételeit a bölcsőde biztosítja.

Szülőkkel, törvényes képviselőkkel való együttműködés, konzultáció:

- A kisgyermeknevelők szülői beleegyező nyilatkozatot kérnek a csoportjukba járó gyerekek pszichológusi csoportos megfigyeléséhez.
- A csoportos megfigyelés akkor is megvalósul, ha adott szülő vagy törvényes képviselő nem egyezik bele gyermeke megfigyelésébe, de akkor a pszichológus adott gyermekről nem tesz említést.
- Amennyiben a nem megfigyelhető gyermek olyan magatartást, tüneteket mutat, ami a pszichológus megítélése szerint veszélyezteti a gyerek normál fejlődését, azt jelzi a kisgyermeknevelők felé. Egy tanévben egy alkalommal a bölcsőde pszichológusi konzultációs lehetőséget biztosít a szülők vagy törvényes képviselők számára.
- Amennyiben a bölcsőde erőforrásai lehetővé teszik, rendszeres fogadóórát, illetve nevelési, fejlődési kérdéseket érintő szülői értekezleteket szervez a pszichológus vezetésével.

A pszichológus szakmai feladatai:

- A csoportban történő megfigyelés a gyermek fizikai, mentális, és szociális érettségére irányul, célja a gyermek optimális fejlődésének megalapozása, kibontakoztatása.

- A kisgyermeknevelők munkájának segítése adott gyerek/gyerekek fejlesztésében, esetleges nehézségek, elakadások kezelésében.
- Szülői konzultáció biztosítása a gyermeket közvetlenül vagy közvetve érintő kérdésekben.
- Szükség esetén a gyermek fejlesztése, amit a szülővel vagy törvényes képviselővel és a bölcsődevezetéssel való egyeztetés előz meg.

A bölcsődében dolgozó pszichológus módszerei:

- Megfigyelés (egyéni, csoportos)
- Játékkezdeményezés (egyéni, csoportos)
- Irányított beszélgetés
- Konzultáció (szülő, kisgyermeknevelő)
- Állatasszisztált fejlesztés (beszédindítás, szorongás, szociális diszfunkció stb. esetén)
- Természetes közegben történő megfigyelés (családlátogatás)

A pszichológus munkájában az Etikai Kódex iránymutatása érvényes, beleértve a titoktartási kötelezettséget is.

14. Gyermekélelmezés

Az egészségügyről szóló törvény előírja, hogy „a közétkeztetésben – különös tekintettel az egészségügyi, szociális és a gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésre – az élettani szükségleteknek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani.”

A bölcsődénk heti étrendjét szakképzett élelmezésvezető állítja össze a bölcsődeorvos és a bölcsődevezető felügyeletével, figyelembe véve a korosztályi sajátosságoknak megfelelő mennyiségű és minőségű táplálékot biztosítva. Orvosi javaslatra külön tej, tojás, lisztmentes étrendet biztosítunk az arra igényt tartó gyermekeknek. Az étrend az egészséges fejlődést szolgálja. Sok nyers zöldséget, gyümölcsöt, ízletes főzeléket, megfelelő mennyiségű tejet, húst, tojást kínálunk. Azok ehetnek asztalnál és próbálkozhatnak a kanál használatával, akik már biztonságosan tudnak ülni. Az ételeket szakképzett szakács főzi a bölcsődénk saját korszerűen felszerelt főzőkonyhájában, a HACCP előírásainak megfelelően, a korszerű táplálkozási elvek és konyhatechnikai eljárások figyelembevételével. Az átadókban kitett étlapról a szülők már hét elején értesülnek melyik nap, mi a menü. Így folyamatosan

találkoznak a korszerű étkezés változatos lehetőségeivel. Bölcsődénkben napi négy étkezést (reggeli, tízórai, ebéd, uzsonna) biztosítunk a gyermekek számára. Emellett kiemelt feladatként tekintjük, hogy a gyermekek megfelelő mennyiségű folyadékot fogyasszanak

15. A gyermekekről vezetett dokumentációk

Szakmai munkánk során folyamatosan figyelemmel kísérjük és dokumentáljuk a kisgyermekek fejlődését. A dokumentációk vezetésénél fontos a tárgyyszerűség, az érvényesség, a hitelesség, a szakmaiság, a rendszeresség. A gyermek fejlődését önmagához viszonyítjuk, és nem minősítjük. A dokumentációk vezetése a személyiségi jogok szem előtt tartásával, tárolása az adatvédelmi törvények előírásai szerint történik.

15.1. Felvételi könyv

A bölcsődevezető tölti ki a beiratkozáskor, mely tartalmazza a gyermek törzsszámát, a felvétel időpontját, a gyermek nevét, születési helyét- idejét, a szülők vagy törvényes képviselők nevét, foglalkozását, elérhetőségét, a lakcímet, a gyermek TAJ számát, valamint a bölcsődéből való távozás időpontját.

15.2. Bölcsődei gyermekegészségügyi törzslap

A szülő vagy törvényes képviselő a bölcsődei beszoktatás első napján adja át a nyomtatványt gyermeke „saját kisgyermeknevelőjének”, melyen a házi gyermekorvos és a védőnő az őket érintő részt kitöltötte. A gyermek bölcsődében tartózkodás ideje alatt a bölcsőde orvos vezeti a gyermek számára előírt státuszvizsgálatok eredményeit. A kisgyermeknevelő folyamatosan jelöli a percentil táblán a gyermek fejlődési állapotát és nyilvántartja a gyermek távollétét és annak okát.

15.3. Fejlődési napló

A „saját kisgyermeknevelő” vezeti a gyermekei testi, lelki, szociális, értelmi és érzelmi fejlődéséről egy éves kor alatt havonta, egy és két éves között negyed évente, két éves kor fölött fél évente. Ehhez a dokumentumhoz csatolja a családlátogatás és a beszoktatás során készült feljegyzéseit. Idecsatolja az egyéb szakorvosi, pedagógiai véleményeket is, valamint az ezekhez kapcsolódó egyéni fejlesztési terveket a sajátos nevelési igényű gyermekek részére.

15.4. Üzenő füzet (Családi füzet)

A szülő vagy törvényes képviselő a bölcsődei beszoktatás első napján adja át a „saját kisgyermeknevelőnek”, amelybe rögzítette a gyermeke adatait, a szülők elérhetőségeit és hogy ki viheti haza a gyermeket a bölcsődéből. Bemutatja a gyermekét egy rövid jellemzés során.

A „saját kisgyermeknevelő” bejegyzzi a bölcsőde adatait, és a csoportban dolgozó kisgyermeknevelők elérhetőségeit. Ez a dokumentum is tartalmazza a beszoktatás során készült, valamint a gyermek fejlődésével kapcsolatos feljegyzéseket. A „saját kisgyermeknevelő” a jeles napok, ünnepek alkalmával egy kis köszöntéssel, bejegyzéssel kedveskedik a családnak. A bölcsőde és a szülők közötti kölcsönös, egyéb információk átadására is itt kerülhet sor.

15.5. Csoportnapló

Ezt a dokumentumot a gyermekcsoport életéről a csoportban dolgozó kisgyermeknevelők napi rendszerességgel vezetik. Tartalmazza a csoport névsorát, a napi létszámot, a hiányzókat és az étrendet, valamint az aktuális napi eseményeket és a szakmai tevékenységeket. Külön említést tesz a megszokottól eltérő történésekről.

15.6. Napi jelenléti kimutatás

Ez a kimutatás az ellátási napokon az ellátást igénybe vevők jelen- vagy távollétének dokumentálására szolgál. Ez az alapján készül a TAJ alapú központi nyilvántartás (KENYSZI).

15.7. Óvodai átjelentő

Ezt a dokumentumot a bölcsőde orvosa tölti ki a gyermek óvodába kerülése előtt, mely tartalmazza a gyermek aktuális fejlettségi szintjét.

16. A bölcsőde dokumentumainak nyilvánossága

A szülők vagy törvényes képviselők és más érdeklődők a bölcsőde helyi szakmai programjáról, szervezeti és működési szabályzatáról, valamint a házi rendjéről a bölcsőde vezetőjétől kérhetnek tájékoztatást. A szülők vagy törvényes képviselők a gyermekével kapcsolatos dokumentációkat a kisgyermeknevelőtől kérheti betekintésre.

A bölcsődei adatkezelés és az adatvédelem a jogszabályoknak (GDPR) megfelelően történik.

17. A bölcsőde kapcsolatrendszere

A szakmai munka fejlődését, a tudásmegosztást, a jó gyakorlatok elterjedését biztosítja a bölcsődei ellátást nyújtó intézmények, szolgáltatók egymás közötti szoros együttműködése.

A bölcsőde és az óvoda között olyan kölcsönös együttműködésre épülő, tartalmas kapcsolat kialakítása szükséges, amely lehetővé teszi egymás szakmai elveinek, céljainak megismerését, megértését. Fontos a szakmai kompetencia elismerésén alapuló partneri viszony előtérbe helyezése. Az óvodai jelentkezőt megelőzően „Óvodai” szülői értekezletet szervezünk, ahol a meghívott egységes óvodavezető tájékoztatja a szülőket az óvodai beiratkozásról, az óvodai

életről és válaszol a szülők kérdésére. Bölcsődénk ezzel segíti a családokat az intézményváltásnál az új környezetbe történő beilleszkedésbe.

A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletben tartásával kooperatív kapcsolatokat kell kialakítani mindazokkal a társintézményekkel és szakemberekkel, akikkel a családok kapcsolatba kerülnek/kerülhetnek, illetve akikkel a kapcsolat kialakítása a gyermek egészséges fejlődése, fejlesztése szempontjából szükséges (Gyermekjóléti Szolgálat, Városi Gyámügyi Hivatal, házi gyermekorvosi szolgálat, vezető védőnő, Gyógypedagógiai Szakszolgálat, Családsegítő Szolgálat). Szoros a kapcsolat a környező településeken lévő (Gödöllő, Isaszeg, Aszód, Tura, Pécel, Kartal, Kerepes) és a szakmai módszertani intézménnyel is.

18. Gyermekvédelem a bölcsődében

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról az 1997. évi XXXI. törvény rendelkezik. Bölcsődénkben a gyermekvédelmi feladatokat a bölcsőde vezetője hangolja össze.

Kisgyermeknevelőink feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése céljából felismerni a testi, lelki, és fizikai bántalmazás, az elhanyagolás jeleit, valamint ezekről tájékoztatni a bölcsőde vezetőjét. Veszélyeztetettség esetén a bölcsődevezető felveszi a kapcsolatot az illetékes gyermekjóléti szolgálattal és folyamatos együttműködést biztosít.

19. A bölcsődei szolgáltatást igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelme

Bölcsődénkben különös figyelmet fordítunk a gyermekek jogainak sérthetlenségére, valamint a szülők, a törvényes képviselők és a bölcsődei dolgozók jogaira és kötelességeire.

A gyermek joga:

- Segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéshez.
- Sajátos nevelési igény, tartós betegség esetén a fejlődését, személyisége kibontakozását segítő különleges ellátásban részesüljön.
- Védelembe részesüljön a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen.
- Személyét megbecsüljék, emberi méltóságát, személyiségi jogait tiszteletbe tartásák.

- Védelembe részesüljön a bántalmazással-fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal- és az elhanyagolással szemben.
- A hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes nevelésben, gondozásban részesüljön.

A szülők (törvényes képviselő) joga:

- Tájékoztatót kapjon a bölcsődei ellátásról.
- Megválassza a bölcsődét, melyre gyermeke nevelését-gondozását bízza.
- Megismerje az ott folyó gondozási-nevelési elveket és módszereket.
- Személyét megbecsüljék, emberi méltóságát, személyiségi jogait tiszteletbe tartásák.
- Megismerje a bölcsőde, illetve a gyermekcsoportok életét, napirendjét.
- Megismerje a saját gyermeke ellátásával kapcsolatos tárgyi és személyi feltételeket.
- Megismerje a saját gyermekéről vezetett dokumentumokat.
- Tájékoztatót, tanácsot kérjen a bölcsődei szakemberektől.
- Véleményt mondjon, észrevételt, javaslatot tegyen az ellátással kapcsolatban.

A szülő (törvényes képviselő) kötelessége:

- Gyermekeivel együttműködjön, emberi méltóságát tiszteletbe tartsa.
- Gyermekeit az őt érintő kérdésekről tájékoztassa, igényeit, véleményét figyelembe vegye.
- A gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és intézményekkel együttműködjön, és betartsa a bölcsődei házirendet.
- Gyermeke jogainak érvényesítése érdekében tegye a szükséges intézkedéseket.
- A fizetendő térítési díjat időben rendezze.

A bölcsődei dolgozó joga:

- A munkájával kapcsolatos információhoz jusson.
- A munkájával, a szakmájával kapcsolatban véleményt nyilvánítson.
- Személyét megbecsüljék, emberi méltóságát, személyiségi jogait tiszteletbe tartásák, tevékenységét értékeljék és elismerjék.
- Munkája során a gyermekek érdekeit tartsa elsődlegesnek, de ez nem sértheti egyéni, magánéleti, állampolgári érdekeit és jogait.
- Munkájához, szakmai fejlődéséhez segítséget kérjen és kapjon.

- Munkája során védelemre jogosult a vele szembeni jogsértő vagy etikátlan bánásmóddal szemben.
- A vele szemben felmerült panasz esetén meghallgassák, munkáltatójuk és fenntartójuk védelme illeti meg a kivizsgálási időszak végéig.
- A személyes adatait, a személyes adatok kezelésére vonatkozó és titoktartási szabályok szerint kezeljék.

A bölcsődei dolgozó kötelessége:

- A munkaköri leírásnak és a vezetői utasításnak megfelelően végezze a gondozási-nevelési módszereket egyénre szabva, és önállóan végezze feladatait a módszertani előírások mentén.
- Működjön együtt a családdal, tartsa tiszteletben a családi nevelést.
- A gyermekek, a szülők, munkatársak személyiségi jogait tiszteletben tartsa és a birtokába jutott információkat az adatvédelmi szabályoknak megfelelően kezelje.
- Példamutató magatartással és szakmai tudással védje hivatása, munkahelye jó hírnevét.
- Szakmai ismereteit rendszeresen újítsa meg, ezáltal munkáját a mindenkori legjobb tudása szerint végezze.
- Szakmai kompetenciája határait betartva, a szakmai és etikai elvek figyelembevételével lássa el feladatait.
- Munkahelyén munkaköri feladatának ellátására képes állapotban és öltözékben jelenjen meg.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatóságról szóló 1997. évi XXXI. törvény 35. paragrafus alapján a bölcsődei ellátásban részesülők érdekeinek védelmében bölcsődénk Érdekképviselői Fórumot működtet. A mindenkori tagok neve, elérhetősége megtalálható a bölcsőde épületében a szülők által elérhető információs táblákon.

A területi gyermekjogi képviselő neve, elérhetősége megtalálható a fent említett információs táblán.

20. Képzés, továbbképzés

Az egyes szociális tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 7/2018.(II.5.) EMMI rendelet számos változást hozott a szociális szakmai továbbképzési rendszerben.

A módosítás érinti a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII.4.) SZCSM rendelet (Tszr.), a személyes

gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról szóló 8/2000. (VIII.4.) SZCSM rendelet (Mr.), illetve az egyes szociális szolgáltatásokat végzők képzéséről és vizsgakövetelményeiről szóló 81/2004. (IX.18.) ESZCSM rendelet (Vr.) szövegét.

A kötelező továbbképzések intézményi koordinálása a bölcsődevezető feladatkörébe tartozik. Hosszú távú és rövid távú továbbképzési tervet készít. A hosszú távú továbbképzési terv 4 éves időszak továbbképzési tervét foglalja magában a továbbképzésre kötelezett szakalkalmazottak körében. A hosszú távú továbbképzési terv alapján készülnek az éves továbbképzési tervek, melyek az alábbiakat tartalmazzák:

- a továbbképzésben résztvevők neve
- a továbbképzésben, illetve a felkészítő tanfolyamon résztvevők helyettesítésére vonatkozó tervet
- a továbbképzési kötelezettségüket teljesítők számát.

Hármas felépítésű rendszer:

A továbbképzésre kötelezettek a továbbképzési kötelezettsége teljesítéséhez kötelező továbbképzés, kötelező munkakörhöz kötött vagy választható továbbképzés teljesítésével.

- A kötelező továbbképzés a teljes ágazat tekintetében szükséges, lényeges és általános alapkompenciák megszerzésére irányul, összességében a teljes pontszerzési kötelezettség 20%-át ebben a formában kell megszerezni.
- A munkakörhöz kötött továbbképzés egy adott munkakörhöz, illetve az adott munkakör esetében érintett ellátotti csoporthoz kapcsolódó speciális, módszer specifikus ismeretek megszerzésére irányul. A munkakörök szerinti bontás a Tszr. 1/A. melléklete tartalmazza, ezek illeszkednek a szakmai rendelet 2. mellékletében a személyi feltételeknél alkalmazott munkakörökhöz, ebben a formában a képzési pontok legalább 40%-át kell teljesíteni. A szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokat illetően 18, a gyermekvédelmi szakellátási intézményeket és a javító intézetet illetően 25 munkakört rögzít a rendelet. A munkakörhöz kötött képzés esetén a továbbképzési időszak kezdő napján betöltött munkakör az irányadó.
- A választható továbbképzés olyan szakmai továbbképzés, amely az egyéni érdeklődés figyelembevételével az önismeret, az egyéni kompetenciák vagy egyéb speciális ismeretek megszerzését célozza, értelemszerűen ez a fennmaradó képzési pontok (maximum 40%) megszerzésére szolgál.

A három képzés közül speciális helyzetben van a munkakörhöz kötött továbbképzés, ugyanis ezt a képzési ciklus első felében kell teljesíteni. A másik két képzés esetében ilyen megkötést nem tartalmaz a kihirdetett rendelet.

21. Bölcsődei ellenőrzés, értékelés

- Szakmai programunk megvalósítása, céljaink elérése a mindennapi teljesítések során válik sikerré. Ehhez azonban elengedhetetlenül fontos, hogy az egész folyamat hatékonyságát, megvalósíthatóságát, ill. a lezárult rövidebb szakaszok minőségét ellenőrizhetővé tegyük. Fontosnak tartjuk, hogy munkánk ellenőrzéséhez olyan objektív eszközöket használjunk, amely akár számunkra, akár külső szemlélő számára megmutatja munkánk eredményességét. Programunk, nevelési módszereink, gyermekekhez való hozzáállásunk akkor mondható sikeresnek, ha minden gyermek, minden nap, a maslow-i szükséglet-piramis által megfogalmazottakat megfelelő módon tudja elérni.
- A piramis alapja, hogy a gyermek fiziológiai szükségletei minden nap kielégítésre kerüljenek. Ha szomjas valaki, azonnal kapjon inni, ha fáradt, legyen módja lepihenni.
- A gyermek biztonságérzetét növeli, ha közérzete jó; szerető, gondoskodó felnőttek tevékenykednek körülötte. Könnyen elfogadja az új dolgokat, szívesen jár közösségbe, nem beteges, derűs, nyugodt. A biztonság érzete a kapcsolatokban is jól mérhető. Egy nyugodt, kiegyensúlyozott gyermek nyitott a felnőttekkel és társaival egyaránt. Ha gondja van, mer segítséget kérni, ha szólnak hozzá nem retten meg, nem szorong. Megszokta, hogy róla mindig jót tételeznek fel. Nem „fekete bárány”, így, ha valamit rosszul cselekszik, ezt meg lehet vele beszélni. Nem magányos, társkapcsolatai jól meghatározhatók.
- A gyermek sikerességét tevékenységei mutatják. Önállósága ütemesen fejlődik. Játéka változatos, felszabadult, vidám. Ha nem sikerül valami, akkor nem adja fel a próbálkozást, hanem kitart a tevékenység mellett.
- A siker megélése segíti a gyermeket mentális fejlődésében, önmegvalósító lesz. Saját ötletei vannak, amiket bátran próbál kivitelezni. Ez már a bölcsődés korú gyermekeknél jól megfigyelhető. Az első megépített torony összerakásának élménye felér az alkotás örömeivel. A sikerorientált

gyermek neveléséhez a körülöttük levő felnőttek felelőssége, szakmai elhivatottsága nélkülözhetetlen.

- a szakmai munka tervezett és rendszeres megfigyelése, értékelése adott szempontok alapján
- munkaügyi- munkavédelmi ellenőrzés
- közegészségügyi ellenőrzés
- HACCP ellenőrzés
- gazdálkodási ellenőrzés
- dokumentáció ellenőrzése

22. Záró rendelkezések

Veresegyház Város Önkormányzat Képviselő-testületének Szociális- és Egészségügyi Bizottsága jóváhagyásával a Szakmai Program napján hatályba lép. Ezzel egyidőben az előző Szakmai program érvényessége hatályát veszti.

Dátum:

Jóváhagyom:

Bizottság elnöke

